

**Etiska
frågeställningar**

Makt

Förtroende

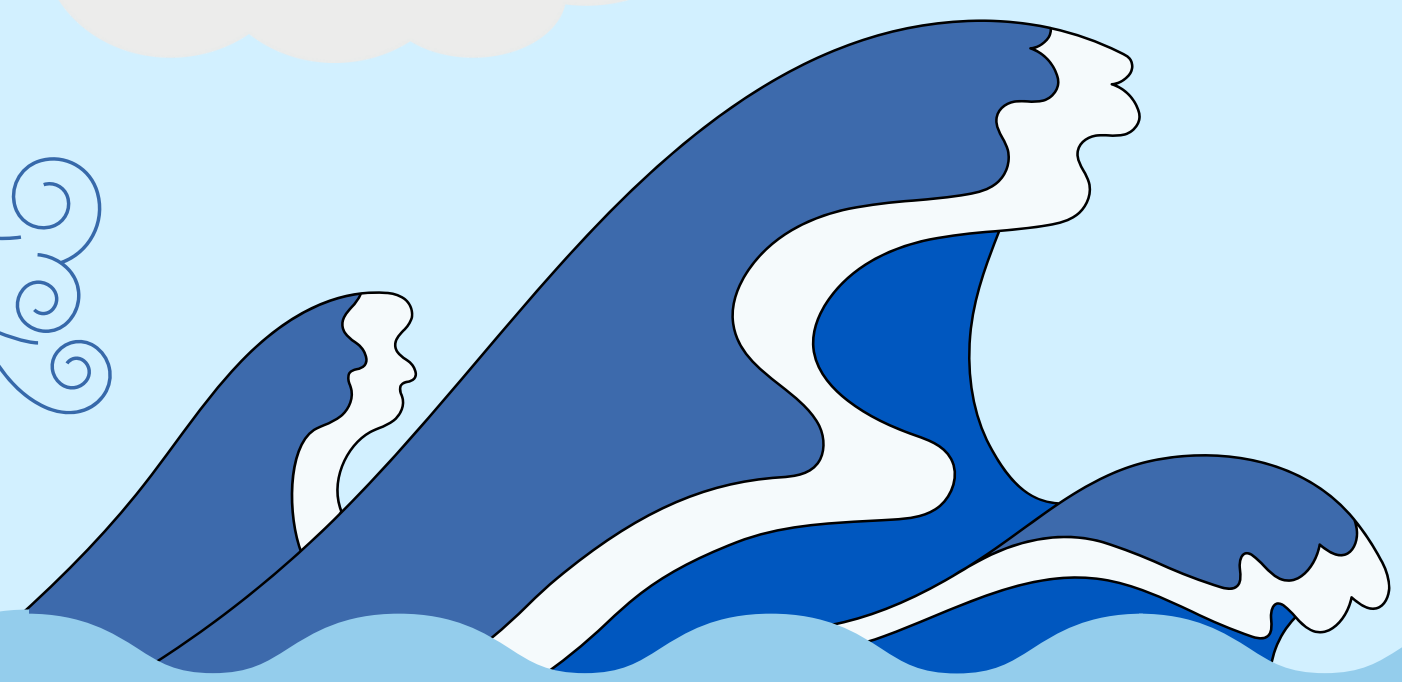
Samarbete

**Inramning och
meningsskapande**

**Värderingar
och känslor**

**Underliggande
konflikter**

**Reflekterande
praktik**

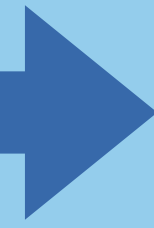

Före krisen

Nära förestående kris

Under krisen

Efter krisen

Introduktion till Krisnavigatorn

Krisnavigatorn är en **strategisk resurs för forskningskommunikatörer**, som utgår från en central fråga:

Hur kan forskningskommunikatörer bidra i kriser?

Krisnavigatorn betonar att **forskningskommunikation är en komplex och kontextbunden process**, och skiljer mellan fyra krisfaser: *före, nära förestående, under och efter krisen*.

Med Krisnavigatorn blir forskningskommunikation ett komplement till kriskommunikation, som främjar och vägleder konstruktiv dialog mellan forskare och berörda aktörer.

Även om varje kris är unik fungerar Krisnavigatorn som en **guide för forskningskommunikatörer för att bättre kunna föreställa sig och förutse vad de kommer – och kan – möta, och stödja dem i rollen som brobyggare med snabb, tillförlitlig och evidensbaserad information.**

Före krisen

Nära förestående kris

Under krisen

Efter krisen

Tillbaka till översikten

Komplexitet och osäkerhet

Hur kan vi på ett bra sätt förmedla kunskapsläget och graden av osäkerhet till en bred allmänhet?

Överväg/fundera på:

- **Kunskapsluckor:** Vad vet vi och vad vet vi inte? Hur snabbt utvecklas kunskapen om krisen? Identifiera och bevaka vilken information som finns, för vem, var och när – och vilka luckor som finns eller kan uppstå, före, under och efter kommunikationen. Det är värdefullt att jämföra med hur forskningskommunikation hanterats i andra krissammanhang. Jämför med tidigare liknande problem och lösningar med goda erfarenheter.
- **Vetenskap och evidens:** Hur komplex är forskningen? Vilka evidens finns? Förmedla olika perspektiv för att ge en mer heltäckande förståelse, samtidigt som du är öppen med begränsningar i den vetenskapliga förståelsen och pågående inomvetenskapliga debatter. Till exempel kan forskare A vara oense med forskare B om vad som utgör goda vetenskapliga bevis eller om vilka åtgärder som ska vidtas inför utmaning X eller Y.
- **Röster:** Vem har inflytande över kunskapsläget – genom lobbying, opinionsbildning, protester, olika (sociala) medier? Vem uppfattas som trovärdig? Vems röster räknas och bör lyftas – och vems (kanske) inte? Forskningskommunikatören behöver väga för- och nackdelar med att lyfta och ge röst åt specifika intressenter och/eller typ av kunskap i samhället. Samtidigt behöver vi vara lyhörda för målgruppens behov och ge möjlighet till dialog och gemensam utforskning av fakta och vad forskningen säger.
- **Tydlighet och enkelhet:** Att kommunicera osäkerhet och komplexitet kräver ett klart, tydligt och enkelt språk, utan facktermer, som gör även svåra begrepp begripliga och relevanta. Använd ett koncist språk som är tillgängligt för en bred publik. Idealt bryts komplexa och osäkra begrepp i språket ner till förståeliga och relaterbara förklaringar.

Före krisen

Nära förestående kris

Under krisen

Efter krisen

Tillbaka till översikten

Underliggande konflikter

Vad behöver var och en av intressenterna?

Ofta finns underliggande konflikter som bottnar i olika värderingar eller intressen. De kan vara svåra att se men påverkar attityder och beslut. Genom inkluderande, transparenta och samskapande arbetssätt kan forskningskommunikation synliggöra konflikter och bidra till hållbara lösningar. Våga föra dialog runt frågan "Vad står på spel för vem och varför?"

Etiska frågeställningar

Hur kan forskningskommunikation främja en etiskt och ansvarsfullt reaktion och ge svar i och under krisen?

Forskningskommunikatörer kan underlätta och stödja ett ansvarstagande och en gemensam respons och motverka desinformation som svar på de utmaningar som står på spel.

Detta gör det möjligt för intressenter att bedöma myndigheters och organisationers prestation och hålla dem ansvariga för sina handlingar. Forskningskommunikation bygger också förtroende genom transparens, inkludering och dialog. Genom ökad kunskap, förståelse för etiska frågeställningar, vana att ta itu med samhällsutmaningar, bygga partnerskap och omfamna kulturell känslighet.

En kris väcker oundvikligen upphov till svåra moraliska eller etiska dilemman när individer eller organisationer ställs inför motstridiga moraliska principer och måste fatta svåra beslut som har både positiva och negativa konsekvenser. Till exempel kan det finnas omständigheter där riskerna ännu inte är helt kända, men kommunikation ändå behövs för att allmänheten ska vara medveten om situationen, riskkommunikation.

Reflektera & agera:

Öppna upp & underhåll

Bryt ner murarna mellan vetenskapen och allmänheten och anpassa kommunikationen till målgruppens perspektiv.

Före krisen

Nära förestående kris

Under krisen

Efter krisen

Tillbaka till översikten

Inramning och meningsskapande

Hur tolkar och ramar olika aktörer in vetenskaplig information i olika sammanhang?

"Inramning" handlar om hur och i vilket sammanhang information presenteras, medan "meningsskapande" handlar om hur den tolkas av olika individer. Ord som "kris" och "akut" kan betona allvaret men också dölja strukturella orsaker. Forskningskommunikation kan hjälpa förståelsen av motsägelser och osäkerhet genom att använda begripligt språk och anpassa budskap efter kulturella sammanhang.

Genom inramning struktureras informationen för att lyfta fram vissa aspekter medan andra tonas ned. Även om ord som "akut", "kris" och "problem" bidrar till att betona vikt, kan de skapa intrycket av att vissa problem kunde ha undvikits eller att en situation är resultatet av förbisedda frågor rent politiskt eller av större strukturella problem.

Inramningen påverka hur man uppfattar, förstår och reagerar på vetenskapliga fakta; men detta betyder inte att en forskningskommunikatör helt kan kontrollera hur den uppfattas och förstås. Forskningskommunikation kan hjälpa till att lyfta fram motsägelser och inneboende osäkerheter, genom att tydligt kommunicera faktiska osäkerheter i vetenskapliga fakta på ett lättförståeligt till olika målgrupper. Detta genom att koppla till olika målgruppers vardag och sociala sammanhang och anpassa budskap efter kulturella värderingar och övertygelser.

Samarbete

Hur kan en konstruktiv dialog mellan berörda aktörer underlättas?

I en kris är samarbete avgörande. Detta är ett måste för att säkerställa en samordnad, effektiv och ändamålsenlig respons i en kris. Forskningskommunikatörer har en nyckelroll och spetskompetens i att skapa förutsättningar för tvärvetenskapliga och tvärsektoriella samarbeten. Genom att de skapar dialog, tydlighet, konsekvent och trovärdig kommunikation samt engagerar allmänheten och andra intressenter för att främja förtroende och förståelse, vilket bygger och skapar tillit.

Reflektera & agera:

Förmedla & skapa dialog

Bygg & mellan olika aktörer, var öppen med kunskapens begränsningar och omfamna osäkerheten.

Före krisen

Nära förestående kris

Under krisen

Efter krisen

Tillbaka till översikten

Värderingar och känslor

Vilken roll spelar värderingar och känslor i forskningskommunikation – och hur kan vi använda det konstruktivt?

Värderingar och känslor är en nyckel till att kommunicera komplexiteten i kriser och samhällsproblem. Känslor är en viktig informationskälla och speglar de värden som står på spel i kristider. Att ge utrymme för känslor och värderingar gör kommunikationen mer effektiv, genom igenkänning och ökat engagemanget till handling.

Makt

Vem har makt att påverka och styra hur information uppfattas, förstås och används av olika aktörer?

Makt inom forskningskommunikation innebär att man kan påverka inramningen och meningsskapandet hos berörda aktörer. Intressenter som forskare, beslutsfattare, media och allmänheten har olika grad av inflytande. Det är viktigt att förstå denna dynamik för att skapa rättvis och trovärdig kommunikation. *Frågor att tänka på:* Vad räknas som giltig kunskap? Vem bestämmer? Vems sammanhang och inramning räknas? Vem har tillgång till nya tekniker som såsom AI? Att reflektera över, förstå och navigera dessa maktdynamiker är avgörande för etisk och effektiv forskningskommunikation som främjar välgrundat beslutsfattande, jämlikhet och skapar förtroende hos allmänheten.

Reflektera & agera

Lyssna och inkludera
Öppna upp för en mångfald av olika perspektiv och bryt ner barriärer som hindrar från att få tillgång till resurser och kunskap.

Före krisen

Nära förestående kris

Under krisen

Efter krisen

Tillbaka till översikten

Reflekterande praktik

Hur kan forskningskommunikatörer kontinuerligt lära av och anpassa sig till olika kriser?

Det är viktigt att man regelbundet reflekterar kring hur man arbetar i de olika stadierna av en kris. Reflekterande praktik innebär att ha ett kritiskt och reflekterande förhållningssätt till olika reaktioner i specifika situationer, och förstå hur dessa formas av tankesätt, känslor, antaganden och världsbilder. Detta bidrar till att känna igen våra egna positioner och antaganden när det gäller spänningar och underliggande konflikter som kan förvärras i kristider.

Förtroende

Hur kan forskningskommunikation bygga och bevara förtroende i kristider?

Forskningskommunikation i kristider bör fokusera på att bygga och vårda förtroende. Dialogaktiviteter och samskapande former av forskningssamfundskommunikation kan vara till hjälp för att etablera förtroendefulla relationer med en mängd olika målgrupper. Förtroende vårdas genom att erkänna känslor och krisens inverkan på personliga upplevelser och vardagsliv, genom att knyta an till personliga berättelser.

Som ett medborgarforskningsinitiativ efter kärnkraftsolyckan i Fukushima 2011 uttryckte: "Förtroende är ingen förnybar resurs." Utan förtroende kommer kommunikation om vetenskapliga fakta inte att tas på allvar och kommer inte att fungera.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the Agency. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Deliverable: 2.1 Science Communication Rapid Mobilisation Roadmap

Författare: Tessa Roedema, Charlotte Bruns, Kaelin DeLong, Simone Driessen, Michiel Van Oudheusden, Rhys Green, Willemine Willems, Leonie Bohnke, Jason Pridmore

Översättning: Public & Science Sweden

Date: 31.05.2024

Version: 1.0

CC BY-SA 4.0

Reflektera

& agera:

Analysera & förbättra

Reflektera över effektiviteten i de valda strategierna för forskningskommunikation under tidigare faser och anpassa dem för framtida kriser – håll dig själv och andra ansvariga.

Före krisen

Nära förestående kris

Under krisen

Efter krisen

Tillbaka till översikten